

Kolodvorska 13
1000 Ljubljana
Slovenija
T: +386 1 239 22 13
F: +386 1 239 22 16
E: info@kinodvor.org
www.kinodvor.org

Kinodvor.
Mestni kino.

Trgovinica za samomore Le Magasin des suicides 13+

pedagoško gradivo

avtorica Irena Duša

kazalo

uvodna beseda.....	3
o filmu.....	3
filmografski podatki.....	3
krajša vsebina.....	4
daljša vsebina.....	4
o avtorju.....	6

iz prve roke	7
zanimivosti o nastanku filma	8
izhodišča za pogovor o filmu	9
stereotipi, norčavost in kritika družbe	9
ikonografija smrti.....	9
smisel življenja je.....	9
raznolikost v družini	10
filmska glasba	10
dodatne dejavnosti.....	11

Kinodvor dovoljuje in spodbuja nadaljnjo uporabo gradiva v filmskovzgojne namene. Veseli bomo vaših odzivov, poročil o uporabi, konkretnih učnih priprav na film, predlogov in pripomb. Gradivo je oblikovano kot pomoč staršem ali strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Za vse druge uporabe nam pošljite pisno prošnjo na kinobalon@kinodvor.org.

Kolofon | **Trgovinica za samomore** • Gradivo za učitelje in starše Kinobalon • Avtorica: Irena Duša • Uredila: Živa Jurančič • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin • Slikovno gradivo: Demiurg / arhiv Kinodvora • Izdal v elektronski obliki: Javni zavod Kinodvor, 2014

uvodna beseda

Za črni humor kot pribito velja dvoje: da je domena Angležev in da ni za otroke. Trgovinica za samomore pomete z obojim. Prvo je verjetno stvar nacionalnega značaja. Kdorkoli je kdaj vsaj z eno nogo stopil čez francosko mejo, namreč ve, da nobene stvari, ki jo znajo Angleži, ne bi znali Francozi še bolje. Drugo grozi, da bi lahko marsikaterega starša ali pedagoškega delavca odvrnilo od ogleda filma v spremstvu otrok, a je skrb odveč. Trgovinica za samomore je pravzaprav film o razliki med pozitivnim in negativnim pogledom na svet, o črednem nagonu, ki posameznika sili, da se obnaša kot drugi, in o sposobnosti vsakega od nas, da se sam odloči med dobro- in zlovoljnostjo. Zgodba spremlja družino Kravaš, ki že generacije živi od trgovinice, v kateri prodajajo vse pripomočke za samomore. V turobnem mestu se nihče ne smeje, dokler se Kravaševim ne rodi Alan – črna in vedno nasmejana ovca v družini. Film tako ne le zabava s svojim črnim humorjem, temveč spodbuja k razmisleku o stereotipih, nesprejemanju drugačnosti v družini, neetičnem oglaševanju, prodaji ... Animirani muzikal istočasno meša turobne prizore in vesele ritme, za češnjo na torti pa poskrbi risba, še en francoski forte, ki jim ga na vsakoletnem sejmu otroške literature v Bologni zavidajo praktično vsi narodi (razen Angležev, ker nobene stvari, ki jo znajo Francozi, ne bi znali Angleži še bolje).

o filmu

filmografski podatki

slovenski naslov **Trgovinica za samomore**

izvirni naslov **Le Magasin des suicides**

država produkcije Francija

leto produkcije 2012

tehnični podatki DCP, barvni, animirani film, 79 minut

jezik francoščina s slovenskimi podnapisi

režija Patrice Leconte

scenarij Patrice Leconte po predlogi istoimenskega romana Jeana Teuléja

likovna podoba in animacija Régis Vidal, Florian Thouret

montaža Rodolphe Ploquin

glasba Etienne Perruchon

glasovi Bernard Alane, Isabelle Spade, Kacey Mottet Klein, Isabelle Giami, Laurent Gendron

produkcija Gilles Podesta (Diabolo Films), Thomas Langmann (La Petite Reine), Michèle & Laurent Pétin (ARP), André Rouleau (Caramel Films), Sébastien Delloye (Entre Chien et Loup)

distribucija Demiurg

festivali in nagrade

Cannes 2012. Otvoritveni film – Annecy 2012. La Rochelle 2012. Toronto 2012. Sitges 2012. Nominacija za evropsko filmsko nagrado mladega občinstva 2013. Otvoritveni film – Animateka 2013.

krajša vsebina

V sivem mestu, kjer recesijo spremlja depresija, se družina Kravaš že več generacij ukvarja s prodajo pripomočkov za samomorilce. Družinski posel cveti, vse dokler se nekega dne v mrakobno vzdušje trgovinice ne prikrade zahrbtni sovražnik: veselje do življenja ... Rodi se nov družinski član, srečno in nasmejano dete, za katerega sta starša upala, da bo slabovoljen vsaj toliko kot njegova najstniška sestra in brat. Toda smeha malega Alana se nalezejo tudi tisti, ki bi zaradi posla morali ostati karseda turobni.

Prvi animirani celovečerec priznanega francoskega režiserja Patricea Leconta (**Smešno**), je duhovita, optimizma polna in estetska glasbena komedija, posneta po istoimenski knjižni uspešnici Jeana Teuléja.

daljša vsebina

Zgodba se odvija v depresivnem mestu – v njem je vse turobno, od prebivalcev do golobov. Nesrečneža, ki hoče storiti samomor na ulici, mimoidoči napoti v Trgovinico za samomore, kjer spoznamo protagoniste: mamo Lukrecijo, očeta Mišimo, sina Vincenta in hčer Marylin.

Starša imata svojo službo očitno rada in sta – paradoksalno – zelo zadovoljna s svojim življenjem, čeprav preganjata vsakršno veselje. Lahko bi rekli, da so Kravaševi v svojem pesimističnem pogledu na svet nadvse srečna družina. Vse dokler se ne rodi tretji otrok Alan, ki že ob rojstvu svoje starše spravlja v skrbi, saj se kar naprej smeje. Družina njegovo veselo naravo najprej zanika. Ko pride v trgovinico starka, ki je navdušena nad nasmejanim dojenčkom, se tako na primer izgovorijo, da ima samo krče.

A Alan raste in dobrovoljna narava ga ne zapusti. Mama se trudi s pravilno vzgojo. Uči ga, da mora pozdraviti s »slab dan« namesto »dober dan« in se posloviti z »zbogom« in ne z »nasvidenje«. Ko najde veselo risbico, na kateri je Alan narisal svojo sestro, jo zanima, zakaj je ni narisal neuporabne in grde, kakršna je v resnici. Ko mu kaže risbe, ki jih odobrava, se Alanu zdijo žalostne. Mama ga pouči, da so ravno zato lepe.

Alan začne sabotirati posel svojih staršev. Ponoči se splazi v trgovinico in nareže vrvi. Pri tem ga zaloti oče in se znese nad njim. Oče je vedno bolj nezadovoljen s svojim sinom in ga vse teže sprejema. Gre celo tako daleč, da sinu ponudi cigarete, češ da so dobre za zdravje. Medtem Alan med sošolci najde nekaj prijateljev, ki so tako kot on radi veseli. Skupaj z njimi skuje načrt za pohod dobre volje in uničenje trgovinice.

Po drugi strani jim povzroča težave hčerka Marylin, ki sanja o tem, da bi se ubila. Tega starši nikakor ne morejo dopustiti, saj mora nekdo skrbeti za trgovino in vse ljudi, ki jo potrebujejo. Obsojeni so na življenje. Alan ugovarja, da je življenje lepo. Mama se ne strinja, pravi, da je grozno, a je treba zdržati.

Oče je vse bolj obupan, ponoči skoraj stori samomor, kar mu prepreči žena Lukrecija. Pri psihiatru pove, kaj ga teži. Psihiater se strinja, da je življenje kot krožnik driske, Lukreciji pa pove, da je njen mož utrujen in mora počivati. Med očetovo bolniško gredo stvari samo na slabše. Mama težko sama vodi trgovino, Marylin piha milne mehurčke, Alan s prijatelji pa pred trgovino pripelje avto in navije glasbo tako na glas, da pomeče vse stvari s polic. Trgovina je uničena. Medtem ko mama lovi navihanega sina, se v trgovini zagledata Marylin in mladenič, ki je prišel po vse potrebno za samomor. V trenutku se zaljubita, pozabita na smrt in se želita poročiti. Lukrecija pristane, a pod pogojem, da ji fant pomaga pospraviti trgovino. Ko je vse opravljeno, mama poboža Alana – vse je v redu, le vsi artikli so uničeni. Marylin predlaga, da bi trgovinico za samomore spremenili v prodajalno palačink, saj njen zaročenec peče odlične palačinke. Vonj po teh zbudi Mišimo, ki ob srečnem prizoru zahteva obrazložitev. Ker pozabi vzeti čepke iz ušes, sliši le nekaj besed, s katerimi Alan prizna, da je za vse kriv on.

Mišima hoče najmlajšega sina ubiti. Družina ga skuša ustaviti, a zaman. Alan stoji na robu vrha stolpnice. Mišimi pove, da je krasen oče, samo preveč resen, saj se nikoli ne smeje. Predlaga stavo: če mu uspe, da ga nasmeje, mu bo oče odpustil. Vrže se čez rob. Mama vpije na očeta, oče je v šoku. Na presenečenje vseh pa se kmalu v zraku spet pojavi Alan – odsakuje s ponjave, ki jo pri tleh držijo njegovi prijatelji. Oponaša očeta in se norčuje iz različnih načinov samomora. V smeh spravi čisto vse.

Zgodba se sklene s prizorom v prodajalni palačink, kjer se v množici veselih gostov pojavi nekdo, ki bi rad umrl. Sicer nasmejani Mišima ne more iz svoje kože in mu pripravi palačinko s cianidom, zastonj, v spomin na dobre stare čase.

o avtorju

Patrice Leconte (1947, Pariz) je po študiju na pariški filmski šoli IDHEC (danes Fémis) več let delal kot pisec in risar stripov pri francoski stripovski reviji *Pilote*. Francoskemu občinstvu se je priljubil z lahkotnimi komedijami, kakršni sta **Les bronzés** (1978) in **Pridi k meni (Viens chez moi, j'habite chez une copine)**, 1981), mednarodno pozornost pa pritegnil leta 1989, ko se je njegov psihološki triler **Gospod Hire (Monsieur Hire)** uvrstil v tekmovalni spored festivala v Cannesu. Leta 1996 je posnel kostumsko dramo **Smešno (Ridicule)**, ki mu je poleg

nominacij za oskarja in zlato palmo prinesla štiri cezarje in nagrado BAFTA za najboljši tujejezični film. V režiserjev obsežni opus poleg omenjenih sodijo še: **Frizerkin mož (Le mari de la coiffeuse, 1990)**, **Dekle na mostu (La fille sur le pont, 1999)**, **Mož z vlaka (L'homme du train, 2002)**, **Zaupne besede tujca (Confidences trop intimes, 2004)** in številni drugi filmi. **Trgovinica za samomore** je Lecontov prvi animirani celovečerec, na domačih platnih pa smo si nazadnje lahko ogledali njegov najnovejši igrani film, po romanu Stefana Zweiga posneto romantično dramo **Obljuba (Une promesse, 2013)**.

iz prve roke

»Roman Jeana Teuléja sem prebral ob njegovem izidu leta 2007, vendar pa si takrat nisem mogel zamisliti, da bi ga bilo mogoče prirediti za film. 'Naturalistični' pristop bi knjigi namreč le odvzel moč in humor. Ko sem kasneje – povsem nepričakovano – dobil ponudbo, da posnamem animirani film, je bilo naenkrat vse kot na dlani: like, prizorišča in tisto čudno trgovino je bilo treba prenesti v popolnoma drugačen kontekst – v neobičajen, namišljen svet. To je bila edina možna pot; ne le edina, pač pa tudi zelo vznemirljiva. Nenadoma se je pred mano odprl nov svet, v katerem sem lahko dal prosto pot tako svoji domišljiji kot temačnemu, a hkrati vedremu humorju. V tem duhu sem se spravljal k delu, odločen, da bom spoštoval, kar si je zamislil Jean Teulé, hkrati pa ustvaril nekaj novega. Želel sem narediti sodoben in vznemirjujoč, hkrati pa zabaven in izviren film – upam, da mi je uspelo. /.../ Pri pisanju scenarija sem si vzel veliko svobode, zato sem se bal, da bo Jean Teulé neprijetno presenečen ali celo šokiran. Ko ga je prebral, pa me je poklical in rekel: 'Zelo mi je všeč, ker je nekaj čisto drugega, hkrati pa v njem najdem vse, kar sem napisal. Ta film bo prav toliko tvoj kot moj; kot če bi ga napisala oba.' /.../ Animirane filme pogosto obtožujejo, da so namenjeni samo mlademu občinstvu – kot da je animacija lahko le otročja in nikoli zrela. Pa vendar vemo, da se je s filmi, kakršni so **Trojčice iz Bellevilla (Les triplettes de Belleville)**, **Perzepolis (Persepolis)**, **Valček z Baširjem (Vals Im Bashir)** in **Predbožična mora (The Nightmare Before Christmas)** začel nov trend. **Trgovinica za samomore** bi bila rada del te družine. /.../ Hotel sem narediti animirani film in muzikal, subverziven in hkrati družinsko usmerjen, politično nekorekten, a dostopen vsakomur.«

- Patrice Leconte, režiser in scenarist

»Film Patricea Leconta me je osupnil. Ko sem prišel iz dvorane, sem si rekel: 'Takšnega filma še nisem videl.' Režiser je imel nekaj precej pogumnih zamisli, ki jih v knjigi ni bilo /.../, in songi so izvrstni!«

- Jean Teulé, avtor knjige

zanimivosti o nastanku filma

Trgovinica za samomore je najuspešnejša knjiga Jeana Teuléja. Prevedena je bila v številne jezike, v slovenščini pa je izšla pri založbi Hiša poezije leta 2012.

izhodišča za pogovor o filmu

stereotipi, norčavost in kritika družbe

Animirani film **Trgovinica za samomora** je poln stereotipov, ti pa so od nekdaj dobro izhodišče za šale. Zgodba govori o zelo resni tematiki samomora, a istočasno na humoren, norčav način obravnava številne stereotipe. Pogosto namen komedije ni zgolj zabava, temveč tudi kritika družbe, v kateri živimo. Povprašajmo mlade, katere stereotipe so zaznali v filmu. Na kakšen način so v filmu prikazani? Kako sta prikazana trgovinica in odnos staršev Kravaš do prodaje? Kako mladi razumejo prepoved samomora v javnosti? Kako je prikazana policija? Bi v njih lahko prepoznali kritiko oglaševanja, kapitalizma in sistema, kjer ni prostora za medsebojno pomoč in sočutje?

Za smrt velja, da naj se iz nje ne bi norčevali, in pri tej tematiki je zelo težko zabavati, ne da bi prestopili mejo dobrega okusa. Ali mladi menijo, da je ustvarjalcem filma uspelo? Katere so tiste prepovedane teme, iz katerih naj se ne bi norčevali? Kaj je tisto, kar nas žali, in kaj tisto, v čemer se lahko smejemo sami sebi?

ikonografija smrti

Film se močno naslanja na ikonografijo smrti, od rojstnodnevne torte za Marylin v obliki krste do povsod prisotnih okostnjakov, temnih risb in črnih podočnjakov. Poznajo mladi katero izmed subkultur, ki je ikonografijo smrti vzela za svoj zaščitni znak? Kaj pa popularna kultura (sodobne TV-serije in filmi)? Kateri elementi so najpogostejše v uporabi? Izberite še vsaj tri druge subkulture in povejte, od kod črpajo svojo vizualno podobo. Naštejte likovne elemente, ki jih kot svoje razpoznavne znake uporabljajo posamezne subkulture, in narišite stereotipne pripadnike izbranih subkultur.

smisel življenja je ...

Alan že kot dojenček spreminja svet okrog sebe. Starejši gospe, ki je prišla v trgovino po vrv, da bi se obesila, s svojim nasmehom vrne voljo do življenja. Mlade povprašajmo, katere so tiste stvari, ki ljudem dajejo občutek, da je vredno živeti? Kaj manjka likom v filmu? Kaj osmišlja življenje za nas?

raznolikost v družini

Pravijo, da jabolko ne pade daleč od drevesa, in za prva dva Kravaševa otroka to vsekakor velja. Alan pa je zgodba zase. Čeprav so si zaradi dednosti in vzgoje družinski člani v marsičem podobni, je vseeno vsak človek svet zase in otroci pogosto razvijejo zanimanja in nagnjenja, ki niso nujno blizu njihovim staršem, zato jih ti težje razumejo ali sprejmejo. Odnos med Mišimo in Alanom je karikiran, a vendar izhaja iz resničnih situacij, ki so v družinah vse prej kot redke. Kako oče Mišima kaže svoje nezadovoljstvo in nesprijemanje Alana? Kakšne so izkušnje mladih s sprejemanjem in zavračanjem drugačnosti, raznolikosti v družini?

filmska glasba

Glasba ima v filmih zelo pomembno vlogo. Ustvarja vzdušje, gledalca večkrat nezavedno usmerja k interpretaciji. **Trgovinica za samomore** se začne z očitnim neskladjem med sliko in zvokom. Depresivno vizualno podobo spremlja vesela in lahkotna glasba. Povprašajmo mlade, kako je takšna kombinacija delovala na njih, gledalce? Predstavljajmo si, da bi iste uvodne prizore spremljala drugačna glasba. Kakšen bi bil učinek tedaj? S katero glasbo bi sami opremili posamezne dele filma? **Trgovinica za samomore** sodi med muzikale, kjer glasba ne določa le vzdušja, temveč tudi vsebino. Katera od pesmi je mladim najbolj ostala v spominu?

dodatne dejavnosti

V knjižnici poiščimo knjigo *Trgovinica za samomore* avtorja Jeana Teuléja, na podlagi katere je nastal animirani film. Primerjajmo knjigo z njeno filmsko različico.

Poznajo mladi še kakšnega filmskega avtorja, ki prav tako skozi humor kritično obravnava določena prepričanja, ideje, vrednote, navade? Z iskanjem primerov se lahko vrnemo tudi v začetna obdobja filmskega ustvarjanja in si ogledamo katero izmed nemih komedij filmskih velikanov, kot sta Charlie Chaplin ali Buster Keaton. V Kinobalonu smo pripravili pedagoška gradiva za filme **Veliki Diktator** (**The Great Dictator**, Charlie Chaplin, 1940), **Sherlock Holmes ml.** (**Sherlock Jr.**, Buster Keaton, 1924) in **Policaji** (**Cops**, Buster Keaton, 1922). Vsa gradiva so dostopna na spletni strani <http://www.kinodvor.org/kinobalon/gradiva-za-ucitelje-in-starse/>.

Kot dodatno dejavnost pri pouku glasbe lahko mladim ponudimo, da se sami preizkusijo v pisanju glasbenih besedil. Razdelijo naj se v skupine, izberejo glasbo, ki jo poznajo in jim je všeč. Na izbrano melodijo naj skušajo napisati besedilo, s katerim obnovijo zgodbo pravkar videnega filma. Lahko z njim nastopijo pred razredom?